

2.1.3.1.4 Woord

Ook een woord kan de functie van grensteken hebben. Fonemen en lexemen net zoals syntactische of morfologische regels, zijn grensbepalers.

Zo vormde tijdens de oorlog met de Efraïmieten de onuitspreekbaarheid van het Joodse wachtwoord *sjibbolet* als het ware een grensteken. Iets soortgelijks gebeurde tijdens de opstand van het graafschap Vlaanderen tegen Frankrijk begin 14e eeuw: bij de bezetting van Brugge door een Franse troepenmacht werd in de nacht van 18 mei 1302 door Brugse opstandelingen de soldaten vermoord die niet “*scilt ende vrient*” (schild en vriend) konden uitspreken op z’n Brugs (deze zgn. Brugse Metten gingen vooraf aan de Guldensporenslag op 11 juli dat jaar).

Woorden verdelen niet alleen maar omvatten ook: zoals een omheining het gebied binnenin weghaalt van het omringende land, zo doet een substantief met zijn voorwerp. Daarom ook is de stam van het Nederlandse woord ‘definitie’ afkomstig, via het Frans, van het Latijnse woord ‘finis’ (‘grens’): een begrip, een groep, een volk, een grond ‘definiëren’ is een uiting van macht.¹

¹ Zo ook het 14e-eeuwse Engelse ‘*deffinen*’ (“*to fix or establish authoritatively*”): N. Hayes, *The book of trespass. Crossing the lines that divide us*, London, 2021, 240-243.